

Sota el matalàs de l'islam

IRSHAD MANJI

Com a jove musulmana canadenc que sóc, m'he declarat en favor d'una reforma de l'islam, i ja fa un any que viatge per tot Amèrica del Nord i Europa amb aquest missatge. La setmana passada vaig ser a França i a Espanya. Que Déu m'ajude.

No esperava que em reberen amb massa entusiasme, els meus col·legues musulmans, però tampoc no estic segur que els musulmans liberals com jo se senten gaire còmodes entre aquella gentada europea laica. Dic això, fins i tot després de l'assassinat de Theo van Gogh, el director de cinema holandès que, segons la policia, va morir pels trets d'un extremista musulmà. Van Gogh havia criticat l'islam, la qual cosa és un dret que jo mateixa, com a musulmana moderna, estic disposada a defensar sense fisures.

Què és el que em fa pensar que ni tan sols els musulmans moderns no són prou moderns per a l'Europa occidental? Doncs que, des d'Amsterdam fins Barcelona, passant per París o Berlín, la gent em feia una pregunta increïble, una pregunta que mai no em fan als Estats Units, ni al Canadà: com és que una dona amb la independència de pensament que tu tens, et preocupes per Déu? Per a què necessites la religió?

Us ho diré tot seguit, però, abans, deixeu-me formular les diferències més destacables dels debats sobre l'islam a Europa occidental i a Amèrica del Nord. A Europa occidental, sempre comencen per plantejar-te el tema del *hijab* (el mocador que portem moltes dones musulmanes, en senyal de pudor). A Amèrica del Nord, en canvi, sempre comencen per plantejar-te la qüestió del terrorisme.

Podríem argumentar que la diferència és comprensible, si tenim en compte que l'11-S va passar en terra americana, però, per altra banda, l'11-M va passar a Europa. I, malgrat tot, el *hijab* és sempre el primer que et comenten els europeus. A Amèrica del Nord, en canvi, gairebé no hi paren esment.

Aquesta diferència obre un abisme entre les actituds que tenen unes societats i les altres envers la religió. Molts europeus s'han estancat en el record de la re-

“El laïcisme que volen imposar el europeus als immigrants musulmans esdevé sovint gelós i missioner. En certa manera també és religiós”

pressió intel·lectual de l'Església Catòlica i, per a ells, la religió és una força irracional. Per això, les dones que es tapen són perilloses o, si més no, unes ximpletes.

A Amèrica del Nord, això no passa. Ha estat una terra de rebuda de molts immigrants que hi cercaven tolerància religiosa i, per a ells, la religió no és quelcom irracional (malgrat que alguna gent en faça un ús irracional, com és el cas del terrorisme). A Amèrica del Nord, per tant, jutgen els musulmans més pel que fan (o pel que no fan, quan no rebutgen la violència, per exemple) que per com vesteixen.

Però encara hi ha més. L'entrada massiva d'immigrants musulmans a Europa ha retornat la fe a l'esfera pública i hi ha creat una mena de modernitat postil·lustrada. Aquest retorn a la religió amenaça l'humanisme laic, l'ortodòxia imperant d'ençà de la revolució francesa.

Paradoxalment, com que molts europeus occidentals senten que perden els valors il·lustrats enmig d'aquella riuada de “gent de fe”, acaben assemblant-se molt a la gent del món musulmà que es queixa dels valors importats, que amenacen els seus. Tot dos grups són proteccionistes identitaris.

Aquest proteccionisme es posa de manifest, per exemple, en el debat sobre si Turquia ha d'entrar a formar part de la Unió Europea. Alguns comissaris de la UE, tot mostrant l'opinió d'un segment important de l'opinió pública europea, al·leguen que Turquia és massa “oriental”. “I deixeu-nos continuar així”, proclamen els musulmans puritans que tenen por de la promiscuïtat dels valors pluralistes. Però, en realitat, Turquia és tan diferent d'Europa?

Ja fa anys que és membre de l'OTAN. El seu suposat govern islamista ha fet les reformes necessàries per adaptar-se als estàndards legals de la Unió Europea, pel que fa als drets humans. Gaudeix d'una llibertat de premsa impressionant. No fa gaire, un diari d'esquerra hi qüestionava els orígens del Corà: un diari de dreta va publicar un article sobre la reclamació dels gais i de les lesbianes, d'unes lleis contra la discriminació sexual; i l'editorial d'un diari centrista afirmava que caldria reformar el sistema educatiu per tal de promoure la diversitat.

Un jove turc m'ho explicava així: “Si el valors occidentals són la tolerància, la democràcia, la justícia, la igualtat i la llibertat, vol dir que visc en un país occidental. Turquia”.

Mireu d'explicar-los això als europeus que volen imposar la seua tradició vaticana als immigrants musulmans. El seu laïcisme esdevé, llavors, gelós i missioner (en certa manera, també, deixeu-m'ho dir, “religiós”).

Tot plegat em recorda la pregunta que em fan a Europa: per què jo, una dona amb idees pròpies, em preocupe per l'islam? La religió ens atorga un conjunt de valors, incloent-hi el de la disciplina, que contraresten el materialisme occidental. Podia haver esdevingut jo també materialista, un robot al servei del sistema que basa la felicitat en la recerca de l'acumulació de béns. Però no ho vaig fer. Perquè la religió em posa a l'abast uns altres valors. M'injecta una tensió que m'empeny a pensar i em permet evitar fonamentalismes de mi mateixa.

L'islam d'avui té molts punts dèbils, i sé que això em converteix en una blasfema, per a molts musulmans. *C'est la vie*. Si algun dia fan un pas endavant i no actuen només per les emocions, apreciaran que, per als racionalistes musulmans com jo, la religió pot ser un bé de Déu.

*Irshad Manji ha escrit
'The Trouble with Islam: A Muslim's
Call for Reform in Her Faith'
© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa*